

Gunnar Stave har tatt doktorgraden på Diakonhjemmets sjel: Har institusjonen satt sin kirkelige identitet på spill – i bytte for offentlig godkjenning og pengestøtte? Både nei og ja, konkluderer Stave.

Diakonhjemmets sjel på spill?

Den 14. mars forsvarte Stave, som til daglig er amanuensis ved Møre og Romsdal distriktshøgskole, sin dr. polit.-avhandling ved Universitetet i Trondheim. Arbeidet bærer tittelen «Identitet og integrasjon – Ein studie av ein diakonal institusjon med særleg

vekt på ideologien, identiteten og integrasjonen i det offentlege velferdssystemet». Det konsentrerer seg om den historiske utviklingen innen diakonutdanningen – ved det som i dag er Diakonhjemmets høgskolesenter.

I avhandlingen hevder Stave at krav knyttet til profesjonalitet og offentlig godkjenning har lagt tunge føringar på Diakonhjemmets historie, særlig i de tre siste tiårene. Dette har bidratt til å gjøre Diakonhjemmet stadig mer likt tilsvarende utdanninger i offentlig, sekulær regi, påpeker han.

Institusjonen brukes som eksempel på et spenningsfelt der det offentleges krav kolliderer med målsettinger, verdisystemer og arbeidsmåter i frivillige tiltak.

FRA KALL TIL KOMPETANSE

«Den opphavelige kallsorientering ved Diakonhjemmet, med vekt på personleg motivasjon og etisk forpliktning har blitt erstatta med profesjonsorientering og vekt på fegleg kompetanse», skriver Stave i resymeeet av avhandlingen.

– Det er klart at mine konklusjonar påkallar motseiing og debatt. Debatten tar eg gjerne, på Diakonhjemmet – i eit forum der dialogen kan flyte lett og åpent og der det er rom for nyansering, sier Stave til Steg.

Doktorandens vurderinger er kjent, et stykke på vei, fra boka «Mannsmot og tenarsinn», et historieverk om Diakonhjemmet skrevet til 100-årsjubileet i 1990.

– Men i avhandlinga har eg gått djupare og meir spesifikt inn i dette spenningsfeltet, utvikla teorisida betre, samt sett på utviklinga ved høgskulesenteret også dei siste åra, fremholder Stave. Våren 1995 gjennomførte han en spørreundersøkelse blant alle studenter og ansatte ved Høgskolesenteret der holdningene på dette området ble fokusert.

SVEKKET IDENTITET?

Doktoranden spissformulerer saken slik: Har institusjonen «blitt tvunga til å ofre sin kyrkjelege identitet i bytte med offentlig godkjenning og støtte?».

Svaret deler seg i en rekke nyanser av ja og nei.

Stave hevder på den ene siden å kunne påvise at offentlige godkjenningskrav har hatt avgjørende innvirkning på utviklingen av diakonutdanningen. Det stadig tettere samarbeidet med det offentlige har skapt sterke konflikter rundt verdigrunnlaget, sier Stave. Ikke minst har «profesjonaliseringa av helse- og sosialutdanningane skapt til dels sterke spenningar i forhold til Diakonhjemmets kristne orientering», skriver han i resymeeet. Avhandlingen analyserer blant annet de sterke spenningene mellom Sosialhøgskolen og den teologiske høgskolen under Hauglin-tiden på 70-tallet og senere på 80-tallet.

«Diakonhjemmet voks ut av indremisjonsrørsla i slutten av førre århundret, og blei oppretta for å utdanne diakonar for Den norske kyrkja. Dei som grunnla Diakonhjemmet organiserte institusjonen som ein heim med ein forstandar som farsfigur. Organisasjonsforma var eit verkemiddel for å oppsele unge kristne menn til ei kyrkjeleg teneste både innanfor kyrkja og i samfunnet elles. I dag er utdanningsverksemda organisert som eit privat høgskulesenter med offentlig godkjent sjukepleiarutdanning, sosionomutdanning og diakonutdanning. Utviklinga frå heim til høgskulesenter er uttrykk for ei hovudlinje i Diakonhjemmets historie...Den kan forteljast som ei historie om tilpassing til ein stadig meir ekspansiv velferdsstat», heter det.

VALGT MED OVERLEGG

Stave understreker samtidig at Diakonhjemmet har beholdt et handlingsrom overfor offentlige myndigheter og pengesekker. Det har vært mulig å sette grenser for statlig kontroll og styring og verne om den kirkelige identiteten. «I denne kampen er det først og fremst verdigrunnlaget som har gitt og framleisgir dei sterkaste impulsane. Sett innanfrå framstår derfor integrasjonen i det offentlege velferdssystemet som noko institusjonen har valt med overlegg, ut frå ei overtyding om at samarebeid har vore nødvendig for å skape vokster og utvikling, og at det har vore mogeleg å samarbeide utan å gi slepp på den kyrkjelege identiteten.

Doktorgradsarbeidet tar også for seg brytningene knyttet til Geir Gundersens inntreden som forstander i siste halvdel av 80-tallet, med det Stave kaller «ei personalistisk dreining»: – Med si vektlegging av det personlege trusforholdet utfordra Gundersen den fremherskande sosiale-tiske orienteringa frå 70-talet, hevder doktoranden.

Av Asle Finnseth

FOTO: LARS O. ELYDAL